

и усваиваются ими. Поэтому поддержание достигнутого уровня культурного развития, его дальнейшее совершенствование невозможны без овладения наследием прошлых веков, опытом многих поколений наших предшественников. Эта проблема решается в контексте социализации индивидов путем их привлечения к нормам и ценностям культуры и превращение в полноправных членов общества. В частности, во время политической социализации личностью не только усваивается определенный социальный и политический опыт, культурные традиции, ценности и нормы политической деятельности, но и формируются способности к креативному преобразованию социальных и политических отношений.

Ключевые слова: человек, политика, образование, культура, политическое образование, политическое просвещение.

* * *

УДК 377:372.881.111.1

Малецька І. В.,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
іноземних мов професійного спілкування, Міжнародний
гуманітарний університет (Україна, Одеса),
mgu@ukr.net

Наочність як засіб покращення викладання ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Висвітлено сутність поняття наочності. Розглянуто особливості використання наочності на заняттях іноземної мови у вузах. Проаналізовано основні види наочності. Вивчено проблеми використання наочності на заняттях іноземної мови. Подані основні рекомендації щодо використання наочності на заняттях іноземної мови. Доведено, що наочність повинна стати фундаментальною основою для побудови освітніх програм, спрямованих на вивчення іноземних мов. Це обґрунтовується насамперед тим, що наочні матеріали збільшують ефективність навчальних програм, допомагають слухачеві засвоїти мову з великим власним осмисленням і сформувати щирий інтерес до мови. Також доведено, що застосування наочного матеріалу активізує психіку студента, прищеплює інтерес до одержуваної інформації, і що дуже важливо – зменшує стомлюваність під час навчання.

Ключові слова: наочність, іноземна мова, мовна компетенція, принцип наочності, лексика, синтаксис, граматики.

За останні кілька років в суспільстві значно зросла роль іноземної мови, особливо, як засобу міжнародного спілкування.

Навчання іноземним мовам – процес вельми специфічний. При цільовій настанові – домогтися практичного оволодіння іноземною мовою – головне полягає у формуванні та подальшому розвитку умінь і навичок користуватися іноземною мовою як засобом спілкування.

У зв'язку із зростаючими вимогами суспільства до навчання англійської та інших іноземних мов з'явилася гостра необхідність пошуку більш ефективних шляхів підвищення якості навчання.

Для успішного навчання педагогу важливо знати не тільки її сутність і внутрішню структуру, але й ті вихідні положення або принципи, якими потрібно керуватися. Вміла реалізація принципів у процесі навчання служить важливою передумовою її дидактичної ефективності. Одним з найбільш важливих з них є принцип наочності навчання.

Деякі методисти вважають, що принцип наочності в навчанні іноземної мови проявляється дуже своєрідно: він знаходить своє вираження, насамперед, в домінуючій ролі слухової, а не зорової наочності. Ми ж у свою чергу вважаємо, що недоцільно говорити про провідну роль тієї чи іншої наочності в процесі навчання іноземної мови. І слухова, і зорова наочність однаково важливі для більш успішного процесу навчання. І якщо вони будуть використовуватися у взаємозв'язку один з одним, то реалізація принципу наочності буде здійснюватися найбільш повно.

Педагогічний принцип наочності навчання вимагає постійного вдосконалення засобів навчання, використання наочних посібників, що відповідають сучасному рівню розвитку науки і техніки. Підвищення якості викладання у вузах тісно пов'язане з корінним вдосконаленням його методики, що, у свою чергу, залежить від застосування викладачем широкого комплексу наочних посібників.

З вищесказаного виходить, що існує проблема використання наочності на заняттях іноземної мови у вузах, що потребує вирішення.

Вивченням і застосуванням методів наочності займалися Жан-Жак Руссо, Песталоцць, К. Д. Ушинський, Л. М. Толстой, В. П. Вахтерів та ін. У методичній літературі велика увага приділяється питанням використання наочних засобів при навчанні студентів (роботи М. А. Бантовимі, Г. В. Бельтюкова, А. С. Бджілкі, А. М. Пишкало, Л. Н. Скаткіна та ін.). Н. Л. Менчинська та М. І. Моро вказують на необхідність самостійного оперування засобами наочності студентами вузу. Наочність це один з компонентів цілісної системи навчання, яка може допомогти студентам якісніше засвоїти досліджуваний матеріал на більш високому рівні. Наочно представлений матеріал сприяє розвитку розумових операцій і всієї розумової діяльності студентів, тим самим забезпечується перехід від конкретного до абстрактного в процесі оволодіння знаннями.

Є педагоги, які твердо переконані, що в деяких випадках наочність в принципі марна і, більше того, може бути шкідливою [5, с. 48].

Розвиваючи цю думку, І. П. Сєдих у своєму підручнику для вузів пише: «Не забуваючи про найважливіші педагогічні функції наочності, важливо і пам'ятати про те, що це – зброя титанічної сили, яка при недбалому і невмілому застосуванні може відвести учнів від квінтесенції питання, підмінити сутність яскравою другорядністю і таким чином може стати перешкодою на шляху до якісного прищеплювання знання» [12].

Незважаючи на наявність діаметрально протилежних точок зору на роль наочності, її застосування в навчальному процесі вже тривалий час вивчається фахівцями по дидактиці.

Одним з розробників принципу наочності як найважливішого принципу дидактики був Я. А. Коменський. Він висунув ключову формулу дидактики, засновану на те, що «будь-який об'єкт пізнання, допустимий для сприйняття почуттями людини, можливо передати як що-небудь видиме – до засвоєння за допомогою зору, як що-небудь чутне – для засвоєння за допомогою слуху, запахи – для засвоєння за допомогою нюху, що має смак – для засвоєння за допомогою сприйняття смаку, відчутне – для засвоєння через дотик» [9]. При цьому Я. А. Коменський і вчені, що його підтримали (Д. Ушинський, І. Песталоцці та ін.) вважали, що якщо будь-якого роду предмет одночасно можна сприйняти декількома органами почуттів, то це і є найважливіше завдання вчителя [10]. Тому використання наочності в навчальному процесі відіграє таку важливу роль.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Наочність є одним з найбільш популярних і унікальних засобів навчання іноземної мови. У викладанні іноземних мов картинка використовується здавна, причому з найрізноманітнішою методологічною метою.

Свого дидактичного значення наочність не втратила і в наш час. Широко використовуються в сучасній практиці навчання екранні матеріали, що трохи витіснили наочність уроку іноземної мови. Наочність і екранні матеріали не конкурують, а навпаки доповнюють один одного як засоби наочності. Було б правильним говорити, що екранні матеріали заповнили деякі плями навчального процесу до того не обслуговувані наочностю.

Науковцям необхідно дати повну відповідь на питання: чим же обумовлена настільки висока життєздатність наочності як засобу навчання іноземної мови?

Мета статті. Розглянути особливості використання наочності як засобу покращення викладання іноземної мови у вузах та надати рекомендації щодо покращення навчання за допомогою наочності.

Наочність мимоволі активізує пам'ять, мислення і уяву студентів. Використання картинок дозволяє різко скоротити частку рідної промови на уроці іноземної мови. За допомогою картинок можна викликати студентів на висловлення потрібного змісту, використання потрібного мовного матеріалу.

Необхідна картинка легко може бути виготовлена або підібрана з тієї неозорої маси образотворчої продукції, яка випускається і циркулює в сучасному суспільстві [7, с. 83].

У процесі навчання іноземній мові використовуються різні види наочності і, відповідно, різні наочні посібники. Важливе місце займає образотворча наочність, яка має на меті дати відображення реального світу (фотографії, малюнки, картини).

До образотворчих засобів наочності відносять і технічні засоби – навчальні відеофільми, аудіозаписи, радіо і телепередачі. Ці наочні засоби називають аудіовізуальними, що дозволяють використовувати в навчальному процесі звук і зображення.

Наочність проста і надійна у використанні. У викладанні іноземної мови картинка використовується в наступних основних випадках:

– Як засіб семантизації іншомовної лексики та іншомовного спілкування;

– Як засіб нав'язати студентам вживання потрібного мовного матеріалу;

– Як засіб стимулювати студентів на висловлення потрібного змісту.

Будь-яка дія має мати якусь мету. Відносно наочності мету її використання у навчальному процесі можна розбити на три складові:

– ілюстрація вербального матеріалу з використанням коментування дій і без них;

– конкретизація знань мовної логіки;

– забезпечення умов для практичного застосування отриманих мовних знань (тренування усного та писемного мовлення) [2, с. 37].

Крім того, наочність привчає до запам'ятовування єдиного варіанта і формуванню власного уявлення про нього; формує і покращує образне відтворення і відповідно стає для слухачів каталізатором активності їх творчого індивідуального мислення.

У зв'язку з цим нам хотілося б більш детально зупинитися на візуальній наочності, використовуваної в підручниках і навчальних посібниках з іноземної мови. За визнанням більшості вчених і методистів, роль засобів візуальної наочності тут безсумнівно велика і її використання робить позитивний вплив на пізнавальну

активність учнів, мотивує їх до взаємодії і взаємообміну усними та письмовими висловлюваннями [1, с. 100].

Провівши аналіз ряду образотворчих матеріалів, ми виділили допущені деякими авторами «дефекти» до наочного матеріалу, які, як нам видається, необхідно усувати:

1) має місце надмірно об'ємний коментар малюнка на рідній мові студента;

2) коментарі і переклади наочних посібників містять професійну термінологію, невідповідну рівню студентів;

3) візуальні схеми включають в себе велику кількість рамок, відсылки фігур, стрілок;

4) однотипність візуального матеріалу: в навчальних посібниках структура образотворчого рішення матеріалу повторюється з уроку в урок;

5) використання в наочному посібнику з іноземної мови великої кількості різнокольорових елементів і т.п.

Це, звичайно, лише малий перелік похибок, які зустрічаються на практиці і на які повинен звертати увагу викладач при виборі того чи іншого наочного посібника [3, с. 7].

Не можна не помітити й те, що останнім часом у викладанні іноземних мов досить сильно змінилось ставлення до використання наочності. Значення наочних матеріалів в освітньому процесі стало сприйматися в тісному зв'язку з методичними установками, які розробляються для конкретного типу наочних матеріалів, причому приділяється увага і забезпечення контролю за необхідністю і доцільністю використання конкретного засобу наочності на певній ступені навчального процесу [6].

В даний час йде активний процес інформатизації в області освіти, який передбачає інтенсивне впровадження і застосування нових інформаційних технологій, використання всіх засобів комунікації, які можуть бути корисні у формуванні інтелектуально розвиненої особистості, що добре орієнтується в інформаційному просторі. Стрімке впровадження інформаційних процесів в різні сфери життя вимагає розробки нової моделі системи освіти на основі сучасних інформаційних технологій.

Мова йде про створення умов для розкриття творчого потенціалу студентів, розвитку його здібностей, виховання потреби самовдосконалення і відповідальності. Знання та кваліфікація стають пріоритетними цінностями для людини.

Відповідно і система освіти повинна бути націлена не стільки на засвоєння суми готових знань, скільки на формування інтелектуальних умінь самостійної пізнавальної діяльності. Це інша система освіти в порівнянні з тією, яка була затребувана суспільством раніше. Застосування новітніх засобів інформаційної технології в різних сферах людської діяльності, в тому числі й в освіті, набуває все більшої актуальності. У вітчизняних і зарубіжних виданнях комп'ютеризація навчального процесу розглядається як один з актуальних факторів організації навчання [8].

Основними цілями застосування ІКТ–наочності на уроках іноземної мови є:

– підвищення мотивації до вивчення мови;

– розвиток мовної компетенції;

– вміння розуміти автентичні іншомовні тексти, а також уміння передавати інформацію в зв'язкових аргументованих висловлюваннях;

– збільшення обсягу лінгвістичних знань;

– розширення обсягу знань про соціокультурну специфіку країни досліджуваної мови;

– розвиток здатності і готовності до самостійного вивчення іноземної мови.

Розглянемо основні види лінгводидактичних задач, які можна вирішувати за допомогою ІКТ тобто лінгвометодичні можливості застосування графічних комп'ютерних засобів навчання при оволодінні аспектами мови, формуванні навичок і вмінь у різних видах мовленнєвої діяльності, при навчанні фонетиці.

За допомогою ІКТ часто використовується прийом візуалізації вимови. Мультимедійні можливості дозволяють прослуховувати і продивлятися мову на досліджуваній мові, адаптуючи її у відповідності зі своїм рівнем сприйняття, а регулювання швидкості звчання дозволяє розбивати фрази на окремі слова, паралельно зіставляючи вимову і написання слів. Використання мікрофону і автоматичного контролю вимови дозволяє скорегувати фонетичні навички. Комп'ютер пропонує список слів для перекладу і фонетичного відпрацювання. Можливий запис вимовного слова чи фрази учня з метою контролю, самоконтролю і корекції малюнку.

Використання ІКТ на уроці граматики можливо при вивченні практично будь-якої теми, правильне розташування та колірне оформлення наочності допоможе викладачу правильно побудувати свій урок та зникне необхідність записування матеріалу на дошці.

І за допомогою ІКТ наочності цікавіше можна провести контроль рівня сформованості граматичних навичок на основі тестових програм і надання довідково-інформаційної підтримки [17, с. 40].

Автоматизовані довідники по граматиці, системи виявлення граматичних помилок на морфологічному і синтаксичному рівнях також використовують при своїй роботі наочність.

Також здійснюється за допомогою наочного матеріалу:

– формування рецептивних граматичних навичок читання та аудіювання;

– формування продуктивних граматичних навичок переважно письмової мови;

– контроль рівня сформованості граматичних навичок на основі тестових програм;

– надання довідково-інформаційної підтримки (автоматизовані довідники по граматики, системи виявлення граматичних помилок на морфологічному і синтаксичному рівнях) [11, с. 73].

Наочність також використовують при навчанні лексики: на основі тестових та ігрових комп'ютерних програм з використанням візуальної наочності, розширення пасивного і потенційного словників студентів наданням довідково-інформаційної підтримки автоматичних словників, програм підбору синонімів і антонімів. Вправи для оволодіння лексикою, граматику і синтаксисом формування рецептивних лексичних навичок читання та аудіювання; формування продуктивних лексичних навичок переважно письмової мови, контроль рівня сформованості лексичних навичок на основі тестових та ігрових комп'ютерних програм з використанням візуальної наочності, розширення пасивного і потенційного словників студентів, надання довідково-інформаційної підтримки [4].

Можливі ще й наступні види роботи з наочністю:

– вправи на заповнення пропусків невірної відповіді можливі наступні варіанти розвитку подій: заборона

студенту переходити до наступного завдання або речення; перехід студента до наступного завдання або речення з подальшою їх корекцією, а саме виділення іншим кольором правильної відповіді або вставка знака означає невірну відповідь;

– вправи у вигляді кросворду, де при написанні слова неправильна буква висвічується сірим, а не чорним кольором;

– вправи у вигляді гри на складання речень, під час якої студент наводить курсор на необхідне слово, яке після цього переміщується в складене речення і стає за останнім переміщеним словом;

– вправи у вигляді гри: постріл робиться після аудіювання слова по потрібній дефініції-картинці; постріл робиться після написання слова;

– студенту пропонується співвіднести два списки іноземних слів і встановити пари синонімів чи антонімів;

– учню пропонується список іноземних слів і перелік дефініцій цих слів. Від учня потрібно з'єднати кожне слово з відповідної йому дефініцією-картинкою;

– вправи про знаходження помилки, яку пропонується виправити на те чи інше слово відповідно до даної ситуації [2].

При навчанні читання використовують також засоби наочності: ІКТ дозволяє вдосконалення навичок техніки читання за рахунок застосування таких прийомів, як варіювання поля сприйняття і темпу, зміна розташування тексту і т.д., закріплення рецептивних лексичних та граматичних навичок читання, оволодіння вміннями вилучення з тексту смислової інформації різних видів, навчання різним видам аналізу тексту, формування вміння самостійного подолання мовних труднощів, надання довідково-інформаційної підтримки шляхом надання мовної або екстралінгвістичної інформації за рахунок використання автоматичних словників, електронних енциклопедій [19].

Також одним з новітніх напрямків останнім часом є використання інтерактивних технологій у процесі навчання.

Поява інтерактивних дощок у вузах уможливило впровадження даних технологій на практичних заняттях.

Розглянемо детальніше використання інтерактивних технологій в процесі навчання у вузах.

Ми вважаємо, що використання інтерактивної дошки значно допомагає підвищити ефективність навчання, так як надає величезні можливості використання наочної подачі матеріалу, швидкого пошуку додаткової інформації, прямого виходу в Інтернет, творчого підходу до проведення занять іноземної мови в вузах.

Працюючи з інтерактивною дошкою студенти можуть одночасно бачити, чути, вимовляти та писати, що сприяє найкращому засвоєнню пропонованого викладачем матеріалу. Пересування по екрану дошки граматичних структур, слів, картинок, виділення, уточнення, додавання додаткової інформації за допомогою електронних маркерів, використання звукових роликів, можливість запису фрагмента уроку і т.п. приносить величезне задоволення студентів різних курсів, що підвищує їх мотивацію до вивчення іноземної мови та ефективність навчального процесу [15, с. 72].

Завдання модернізації освіти не можуть бути вирішені без оптимального впровадження наочних інформаційних технологій в усі її сфери.

Використання інформаційних технологій дає поштовх розвитку нових форм і змісту традиційних видів діяльності студентів, що веде до їх здійснення на більш високому рівні. Правильно організована робота студентів з комп'ютером може сприяти зокрема зростанню їх пізнавального і комунікативного інтересу, що в свою чергу буде сприяти активізації та розширенню можливостей самостійної роботи студентів по оволодінню іноземною мовою, як на заняттях, так і в позаурочний час [1, с. 100].

Висновки і пропозиції. Наочні посібники використовуються на всіх етапах процесу навчання: при поясненні нового матеріалу, при закріпленні знань, формуванні умінь і навичок, при виконанні домашніх завдань, при перевірці засвоєння навчального матеріалу.

Ступінь використання наочності і її характер різні на різних ступенях навчання. Найбільш повно використовується вона на початкових етапах, де досить широко застосовується індуктивний шлях придбання знань. На середніх і просунутих етапах навчання наочність поєднується з теоретичними положеннями, які викладаються викладачем або формулюються в підручнику і грають роль вихідного початку в навчанні [5, с. 84].

Але численні дослідження свідчать про те, що принцип наочності може мати не тільки позитивне, але і негативне значення. Надмірне захоплення наочністю і неправильне її використання ускладнює формування понять, так як відвертає увагу студентів від істотних ознак спостережуваних предметів або явищ і підсилює другорядні за сутністю, але іноді більш помітні за зовнішнім виглядом ознаки, призводить до помилкових узагальнень і висновків. Далеко не завжди точно відтворення предметів, про які говорить на занятті викладач, сприяє розумінню і засвоєнню матеріалу [13].

Підкреслюючи значення наочності в навчанні, не можна випускати з уваги, що одночасно в студентів треба розвивати не тільки наочно-образне, а й абстрактно-логічне мислення, тому також не рекомендується надмірно захоплюватися застосуванням наочних посібників.

Таким чином, як відсутність в навчальному процесі зовнішніх засобів наочності не завжди говорить про порушення принципу наочності, так і наявність наочних засобів не завжди означає реалізацію принципу наочності.

В цілому ж, наочність допомагає студентам засвоювати мовний матеріал більш осмислено і з великим інтересом. Крім того, наочність мобілізує психічну активність студентів, викликає інтерес до занять іноземною мовою, розширює обсяг засвоєного матеріалу, знижує стомлення, тренує творчу уяву, мобілізує волю, полегшує весь процес вивчення іноземної мови [16, с. 73].

Сьогоднішній викладач іноземної мови повинен ставити перед собою завдання здійснити обґрунтоване застосування наочної форми, тобто знайти відповідні способи вносити її в процес навчання.

При аналізі можливих способів використання наочних посібників вчитель неминуче (хоча іноді й несвідомо) виробляє їх порівняльну оцінку. Можна виділити цілий ряд характеристик, які при цьому «зважуються»:

– пропонувані матеріал повинен служити ключовим джерелом і основою отримання спеціальних лінгвістичних знань;

– наочний посібник виступає засобом передачі знань, яке б забезпечувало оптимальне сприйняття навчального матеріалу і його фіксацію в пам'яті студента;

– наочний матеріал утворює фундамент для розвитку творчих образних процесів;

– наочний посібник включає в себе інтелектуальні ключі-рішення для розуміння «душі» конкретної іноземної мови;

– наочний посібник виступає засобом для поліпшення пам'яті студента шляхом деякого впливу на відчуття і враження студента;

– у навчальному наочному посібнику важливим є можливість відповідності особливостям розумової діяльності студента – сприйняття об'ємних форм, різних кольорів, звукових категорій і відчуттів в цілому;

– наочний матеріал сприяє закладки грамотності в письмовій та усній мові [14, с. 32].

Деякі викладачі застосовують наочний матеріал в освітньому процесі, слідуючи рекомендаціям районних методистів, авторів книги для вчителя і т.д. У цьому випадку використання наочного матеріалу перетворюється на порожню формальність і не несе на собі тих позитивних якостей, які спочатку були в ньому закладені.

Наскільки нам відомо, про те, які існують способи подачі наочного матеріалу і як саме можна оцінити їх ефективність, практично не досліджувалося. Як ми вже сказали, в підручниках існує великий розкид у виборі образотворчого рішення. Проте до цих пір ніхто не ставив питання про те, чи має значення яка саме обирається манера малювання [18, с. 74].

Оскільки зазвичай підручник витриманий в одній художньо-образотворчій манері, можна досліджувати ефективність тієї чи іншої манери, виходячи з ефективності використання підручника в цілому. Це завдання представляється нам, безумовно, цікавим, і буде розглянуто в майбутньому.

Хочемо надати певні рекомендації щодо використання наочності на заняттях іноземної мови у вузах:

1. Не можна використовувати наочні посібники лише для того, щоб наповнити уроки наочністю.

2. Щоразу при використанні будь-яких наочних матеріалів педагог повинен чітко сформулювати мету і методи їх використання, а також уточнити можливі побічні негативні моменти.

3. Необхідно враховувати перераховані вище недоліки і не допускати в посібнику надмірно об'ємного коментаря рідною мовою учня, особливо складної термінології, заплутаних схем візуалізації.

4. Застосовуючи наочний матеріал, педагог зобов'язаний врахувати вікові та індивідуальні якості слухачів (студентів).

На думку автора, наочність повинна стати фундаментальною основою для побудови освітніх програм, спрямованих на вивчення іноземних мов. Це обґрунтовується, перш за все, тим, що наочні матеріали збільшують ефективність навчальних програм, допомагають слухачеві засвоїти мову з великим власним осмисленням і сформувати неглибокий інтерес до мови.

Застосування наочного матеріалу, безумовно, мобілізує активність психіки студента, прищеплює інтерес до одержуваної інформації, розширює коло сприйняття інформації, зменшує стомлюваність і в цілому полегшує весь процес навчання.

Список використаних джерел

1. Алексеева И. В. Ситуативные картинки на уроках английского языка / И. В. Алексеева // Иностранные языки в школе. – 2001. – №6. – С.29–31.

2. Беляев Б. В. Очерки по психологии обучения иностранного языка / Б. В. Беляев. – М.: Просвещение, 2005. – 214 с.
3. Бим И. Л. Некоторые актуальные проблемы современного обучения иностранным языкам / И. Л. Бим // Иностранные языки в школе. – 2001. – №4. – С.5–7.
4. Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам: Лингводидактика и методика: учеб. пособие для студ. / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. – М.: Изд. центр «Академия», 2014. – 532 с.
5. Гуружапов В. А. Экспертиза учебного процесса развивающего обучения в системе Д. Б. Эльконина – В. В. Давыдова / В. А. Гуружапов. – М.: Центр «Развивающее образование», 2000. – 391 с.
6. Данилина А. Возможности активизации учебного процесса на уроках английского языка (На материале зарубежных пособий) / А. Данилина // Иностранные языки в школе. – 1990. – №5. – С.64–68.
7. Зимняя И. А. Психологические аспекты обучения говорению на иностранном языке / И. А. Зимняя. – М.: Просвещение, 2005. – 324 с.
8. Зимняя И. А. Педагогическая психология / И. А. Зимняя. – М.: Логос, 2000. – 384 с.
9. Чечель И. Д. Антология гуманной педагогики / Я. А. Коменский. – М.: Изд. дом Шалвы Амонашвили, 1996. – 593 с.
10. Константинов Н. А. История педагогики / Н. А. Константинов, Е. Н. Медынский, М. Ф. Шабаяева. – М.: Просвещение, 2012. – 426 с.
11. Мильруд Р. П. Современные концептуальные принципы коммуникативного обучения иностранным языкам / Р. П. Мильруд, И. П. Максимова // Иностранные языки в школе. – 2000. – №5. – С.17–22.
12. Седых И. П. Педагогика: технологии и техники обучения. Учебник для вузов / И. П. Седых. – Изд. 2-ое, испр., доп. – Саратов, 2008. – 420 с.
13. Леонтьев А. А. Язык и речевая деятельность в общей и педагогической психологии / А. А. Леонтьев // Избранные психологические труды. – М.: Московский психолого-социальный ин-т; Воронеж: Изд. «МОТЭК», 2001. – 448 с.
14. Рогова Г. В. Методика обучения английскому языку: пособие для учителей и студентов пед. вузов / Г. В. Рогова, И. Н. Верещагина. – 3-е изд. – М.: Просвещение, 2000. – 232 с.
15. Рогова Г. В. Методика обучения иностранным языкам в средней школе / Г. В. Рогова, Ф. М. Рабинович, Т. Е. Сахарова. – М.: Просвещение, 2009. – 278 с.
16. Пидкасистый П. И. Педагогика. Характеристика принципов обучения / П. И. Пидкасистый. – М.: Просвещение, 2005. – 367 с.
17. Полат Е. С. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / Е. С. Полат. – М.: Академия, 2005. – 462 с.
18. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии / Г. К. Селевко. – М.: Народное образование, 1998.
19. Фридман А. М. Наглядность и моделирование в обучении / А. М. Фридман. – М.: Знание, 2004. – 380 с.
11. Mil'rud R. P. Sovremennye konceptual'nye principy kommunikativnogo obucheniya inostrannym yazykam / R. P. Mil'rud, I. R. Maksimova // Inostrannye yazyki v shkole. – 2000. – №5. – S.17–22.
12. Sedyh I. P. Pedagogika: tehnologii i tehniki obucheniya. Uchebnik dlya vuzov / I. P. Sedyh. – Izd. 2-oe, ispr., dop. – Saratov, 2008. – 420 s.
13. Leont'ev A. A. Yazyk i rechevaya deyatel'nost' v obshej i pedagogicheskoj psihologii / A. A. Leont'ev // Izbrannye psihologicheskie trudy. – M.: Moskovskij psihologo-social'nyj in-t; Voronezh: Izd. «MOT'EK», 2001. – 448 s.
14. Rogova G. V. Metodika obucheniya anglijskomu yazyku : posobie dlya uchitelej i studentov ped. vuzov / G. V. Rogova, I. N. Vereschagina. – 3-e izd. – M.: Prosveschenie, 2000. – 232 s.
15. Rogova G. V. Metodika obucheniya inostrannym yazykam v srednej shkole / G. V. Rogova, F. M. Rabinovich, T. E. Saharova. – M.: Prosveschenie, 2009. – 278 s.
16. Pidkastyj P. I. Pedagogika. Charakteristika principov obucheniya / P. I. Pidkastyj. – M.: Prosveschenie, 2005. – 367 s.
17. Polat E. S. Novye pedagogicheskie i informacionnye tehnologii v sisteme obrazovaniya / E. S. Polat. – M.: Akademiya, 2005. – 462 s.
18. Selevko G. K. Sovremennye obrazovatel'nye tehnologii / G. K. Selevko. – M.: Narodnoe obrazovanie, 1998.
19. Fridman A. M. Naglyadnost' i modelirovanie v obuchenii / A. M. Fridman. – M.: Znanie, 2004. – 380 s.

Malecka I. V., PhD Pedagogical Science, Associate Professor of Department of Foreign Languages for Professional Communication, International Humanitarian University (Ukraine, Odesa), mgu@ukr.net

Visibility as a means of improving foreign language teaching

Deals with the essence of the concept of visibility. The features using visual aids in the classroom foreign language in high schools. The basic types of visual aids. Studied the problems of using visual aids in the classroom foreign language. The basic recommendations for the use of visual aids in the classroom foreign language in high schools. It is proved that the visibility should be the fundamental basis for the construction of educational programs that focus on the study of foreign languages. This is justified primarily by the fact that the visual materials enhance the effectiveness of training programs help students more deeply and intelligently learn the language, to form a genuine interest in the language. It is also proved that the use of visual material and activates the mind of the student, instills interest in the information, coordinate student receives. And very importantly, visibility reduces fatigue during training.

Keywords: *visibility, foreign language, language competence, the principle of clarity, vocabulary, syntax, grammar.*

Малецька І. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іностраних мов професійного спілкування, Міжнародний гуманітарний університет (Україна, Одеса), mgu@ukr.net

Наглядность как средство улучшения преподавания иностранного языка

Освещена сутність поняття наглядності. Розглянуті особливості використання наглядності на заняттях іностраних мов в школах. Проаналізовані основні види наглядності. Вивчені проблеми використання наглядності на заняттях іностраних мов. Представлені основні рекомендації по використанню наглядності на заняттях іностраних мов в школах. Доказано, що наглядність повинна стати фундаментальною основою для побудови освітніх програм, направлених на вивчення іностраних мов. Це обґрунтовується, перш за все, тим, що наглядні матеріали збільшують ефективність навчальних програм, допомагають слухачеві освоїти мову з більшим власним розумінням і сформувати неперервний інтерес до мови. Також доведено, що застосування наглядного матеріалу активізує і психіку студента, привертає інтерес до отримуваної інформації, і що дуже важливо – зменшує втомилюваність в час навчання.

Ключові слова: *наглядність, іностраний мов, мовна компетенція, принцип наглядності, лексика, синтаксис, граматики.*

* * *

References

1. Alekseeva I. V. Situativnye kartinki na urokah anglijskogo yazyka / I. V. Alekseeva // Inostrannye yazyki v shkole. – 2001. – №6. – S.29–31.
2. Belyaev B. V. Oчерki po psihologii obucheniya inostrannogo yazyka / B. V. Belyaev. – М.: Prosveshenie, 2005. – 214 s.
3. Bim I. L. Nekotorye aktual'nye problemy sovremenno obucheniya inostrannym yazykam / I. L. Bim // Inostrannye yazyki v shkole. – 2001. – №4. – S.5–7.
4. Gal'skova N. D. Teoriya obucheniya inostrannym yazykam: Lingvodidaktika i metodika: ucheb. posobie dlya stud. / N. D. Gal'skova, N. I. Gez. – М.: Изд. центр «Академия», 2014. – 532 с.
5. Guruzhapov V. A. Ekspertiza uchebnogo processa razvivayushego obucheniya v sisteme D. B. El'konina – V. V. Davydova / V. A. Guruzhapov. – М.: Centr «Razvivayushee obrazovanie», 2000. – 391 s.
6. Danilina A. Vozmozhnosti aktivizacii uchebnogo processa na urokah anglijskogo yazyka (Na materiale zarubezhnyh posobij) / A. Danilina // Inostrannye yazyki v shkole. – 1990. – №5. – S.64–68.
7. Zimnyaya I. A. Psihologicheskie aspekty obucheniya govoreniju na inostrannom yazyke / I. A. Zimnyaya. – М.: Prosveschenie, 2005. – 324 s.
8. Zimnyaya I. A. Pedagogicheskaya psihologiya / I. A. Zimnyaya. – М.: Logos, 2000. – 384 s.
9. Chechel' I. D. Antologiya gumannoj pedagogiki / Ya. A. Komenskij. – М.: Изд. дом Шалвы Амонашвили, 1996. – 593 с.
10. Konstantinov N. A. Istoriya pedagogiki / N. A. Konstantinov, E. N. Medynskij, M. F. Shabaeva. – М.: Prosveschenie, 2012. – 426 с.